

BURCHARD DE MONT SION, Descriptio Terræ Sanctæ, in Peregrinatores Medii Aevi

quatuor : Burchardus de Monte Sion, Ricoldus de Monte Crucis, Odoricus de Foro

Julii, Wilbrandus de Oldenborg, Johann Christian Moritz LAURENT (éd.),

Leipzig, 1864 გვ. 89-92

ბურჰარტი სიონის მთიდან (XIII ს) - გერმანელი დომინიკანელი ბერი მაგდებურგიდან, ავტორი მნიშვნელოვანი პილიგრიმული თხზულებისა - „წმინდა მიწის აღწერა“ - „Descriptio Terrae Sanctae“. მან მრავალი წელი გაატარა აღმოსავლეთში, სავარაუდოდ, 1283-1285 წლებში. ბურჰარტი ესტუმრა პალესტინას, ანტიოქიის სამთავროს, კილიკიას, ეგვიპტეს.

ქართველების შესახებ

Eorum uero prelati dicunt, se romane ecclesie libentissime obedire. Horum quidem Nestoriani et Iacobini et similes a quibusdam hereticis, qui quondam eorum capitanei, sic dicti sunt. Multos preterea terret, quod dicitur, quod in partibus transmarinis habitent Nestoriani, Iacobite, Maronite, Georgiani et alii, qui a quibusdam hereticis, quos ecclesia dampnat, uocabula traxerunt, et propterea ipsi creduntur esse heretici et sequi errores illorum, a quibus isti dicti sunt. Hoc omnino non est uerum (auertat Deus !), sed sunt homines simplices et devote se habentes.¹

¹ 83-89.

მეტიც, ბევრს აშინებს ისიც, რომ ზღვისიქითა მხარეებში ცხოვრობენ ნესტორიანელები, იაკობიტები, მარონიტები, ქართველები და სხვები, რომლებიც სახელს იღებენ ზოგიერთი ერეტიკოსისაგან, რომლებსაც ეკლესია კიცხავს, შესაბამისად ითვლება, რომ ისინი თავადაც ერეტიკოსები არიან და იმათ შეცდომებს მისდევენ, რომელთა სახელებიც მიიღეს. სიმართლე რომ ვთქვათ, ეს სიცრუეა (ღმერთმა არ ქნას!), პირიქით, ესენი უბრალო ხალხია, რომლებიც ერთგულად იქცევიან.

•

[...] quid mirum, si Christiani terram illam, quam Christi sonant ecclesie universe, videre et visitare desiderant ?¹⁸ Quis enim enarrare sufficiat, quot monachi, quot moniales de Georgia, Armenia maiore et minore, Chaldea, Syria, Media, Persia, India, Ethiopia, Nubia, Nabatenia, Maronite, Iacobite, Nestorians, Greci, Syri et aliarum nationum, nunc turmatim centeni, ducenti, plus et minus, discurrentes per loca singula in spiritu vehementi osculantur terram, venerantur loca, in quibus dulcem Ihesum sedisse, stetisse vel fecisse quippiam operis audierunt ?

განა საკმარისი არაა დეტალურად შეგატყობინოთ რამდენი ბერ-მონაზონი ჩამოვიდა საქართველოდან, დიდი და მცირე სომხეთიდან, ქალდეიდან, სირიიდან, მიდიიდან, სპარსეთიდან, ინდოეთიდან, ეთიოპიიდან, ნუბიიდან, ნაბათიდან, რამდენი მარონიტი, იაკობიტი, ნესტორიანელი, ბერძენი, სირიელები და სხვა ხალხების წარმომადგენლები მოგზაურობენ ჯგუფებად, დაახლოებით ასი-ორასი ადამიანი ეახლება წმინდა ადგილებს და ვნებით ეხვევა მიწას, თაყვანს სცემს იმ ადგილებს, რომლებშიც ტკბილი იესო იჯდა, დარჩა ან რომელიღაც მოქმედება განახორციელა ?

² გვ. 89-90.

•

Item sunt ibi Armenii, Georgiani, Nestoriani, Nubiani, Iacobini, Chaldei, Medi, Perse, Ethiopes, Egyptii et multe gentes alie, que sunt Christiani. Quorum est infinita multitudo. Que singule habent patriarchas suos et eis obediunt. Eorum uero prelati dicunt, se romane ecclesie libentissime obedire³.

ასევე არიან სომხები, ქართველები, ნესტორიანელები, ნუბიელები, იაკობიტები, ქალდეები, მიდიელები, სპარსელები, ეთიოპები, ეგვიპტელები და სხვა ხალხები, რომლებიც ქრისტიანები არიან. ისინი ურიცხვი რაოდენობაა. ყოველ ხალხს თავისი პატრიარქი ჰყავს და მას ექვემდებარებიან. რაც შეეხება მათ პრელატებს, ისინი ამბობენ, რომ დიდი სიამოვნებით ექვემდებარებიან რომის ეკლესიას.

•

Omnes autem naciones supradicte et plures alie, quas longum esset scribere, archiepiscopos, episcopos et abbates et alios prelates habent, sicut et nos, et eisdem nominibus appellantur, preter Nestorianos, quorum summus prelatus dicitur Iaselich, et est apud eos loco pape, et intellexi pro certo, quod eius iurisdictio in oriente multo lacius extenditur, quam se extendit ecclesia tota occidentalis. Alii tamen prelati gentis eiusdem archiepiscopi et episcopi sicut nostri appellantur.⁴

ახლა ზემოთხსენებულ ხალხებს და კიდევ სხვებს, რომელთა აღწერა დიდ დროს წაიღებდა, საკუთარი არქიეპისკოპოსები, ეპისკოპოსები, აბატები და სხვა პრელატები ჰყავთ, როგორც ჩვენ, და იმავე სახელებს არქმევენ, ნესტორიანელების გარდა. მათ ყველაზე მნიშვნელოვან პრელატს იასელიში ჰქვია, ის პაპის როლს თამაშობს მათთან.

³ 83.91.

⁴ 83.91.

მე მივხვდი, რომ უდაოდ, მისი იურისდიქცია აღმოსავლეთით უფრო მეტად ვრცელდება, ვიდრე დასავლეთ ეკლესია მთლიანობაში. თუმცა ამავე ხალხის სხვა პრელატები არქოეპისკოპოსებად და ეპისკოპოსებად იწოდებიან, ისევე, როგორც ჩვენი.

სომხეთის კათოლიკოსის შესახებ

Et erat in uictu⁵ et uestitu et omni conuersatione sua tanti exempli, quod similem non uidi nec in persona religiosa nec seculari, et pro certo dico, quod meo iudicio uestes omnes, quibus induebatur, nullo modo ualebant V solidos sterlingorum, cum tamen haberet castra fortissima et redditus maximos, et esset infinitarum diuiciarum. Utebatur pellicio arietino grosso, rubeo et penitus sordido et immundo cum manicis amplis, et sub ea tunica coloris grisei ueteri ualde et quasi consumpta. Desuper uero habebat scapulare nigrum et pallium nigrum uile et asperum⁶.

მას ახასიათებს ჩაცმულობის კარგი სტილი, მის მოქმედებებში იმდენი მისაბამი რამაა, მე არ მინახავს არაფერი მსგავსი არც სასულიერო და არც საერო პირში. დანამდვილებით შემიძლია ვთქვა, რომ, ჩემი აზრით, ის ტანსაცმელი, რაც მას ეცვა ხუთ ფუნტ ოქროზე მეტი არ ღირდა მაშინ, როდესაც მას ჰქონდა საუკეთესო გამაგრებული ციხე-სიმაგრეები და მათთან დაკავშირებული შემოსავალი და ასევე სხვა სიმდიდრე ურიცხვი რაოდენობით. იგი ატარებდა უხეში მოწითალო ცხვრის ტყავის ტანსაცმელს, რომელიც ძალია ჭუჭყიანი და დასვრილი იყო, გაშლილი

⁵ ბურშარი ასევე ავითარებს აზრს იმის შესახებ, როგორი სიმკაცრის მარხვას იცავდნენ სომხები კათოლიკოსის მიზაძვით : « Iste cum omnibus prelatiis suis per totam quadragesimam in pane et aqua ieiunabat [...] » (« იგი პრელატებთან ერთად მარხულობდა პურითა და წყლით დიდმარხვის 40 დღე [...] », BURCHARD DE MONT SION, Descriptio Terræ Sanctæ, in Peregrinatores Medii Aevi quatuor..., éd. cit., p. 92.

⁶ გვ. 92

მკლავებით, რომელიც მონაცრისფრო, შელახული მოსასხამის ზემოდან ეცვა. ზემოდან კი შავი სამხრეული, რომელიც ასევე უხეში ნაჭრის იყო.

თარგმნა მ. ჯავახიშვილმა

ქვეყნდება პირველად

